

Рік XVIII. Нью-Йорк, Четвер, 28-го квітня 1910. Число 17

Vol. XVIII. New York, N. Y. Thursday, April 28, 1910. No. 17.

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

Членам „Р. Н. Союза“, читачам „Свободи“ і всій
американській Русі бажає веселих Свят
„СВОБОДА“

ші торжества. Особливо-ж в старім краю сьвяткується Великдень як найторжественнійше і сплїв ся він так тісно з нашим народним життям, що нічо, здається, не в силі ослабити його величавости і зменшити підйому духа в сім дні радості і потіхи...

Як Христос воскрес і ми воскреснемо. Не на се створив Бог чоловіка і поставив його на терням засланій землі, аби управляв її в поті чола свого, і копав, копав, доки собі гробу не викопав; не на се проливав Спаситель свою кров на хресті, аби вона надармо плила; не на се воскрес Він, аби ми на віки в порох розсипались. Христос терпів і ми терпимо; Христос воскрес і ми воскреснемо. Тою самою силою, котрою Він двигнув себе з гробу, тою самою силою і нас з гробів наших подвирне.

Христос воскрес, так і ми воскреснемо, і то воскреснемо колись у вічності, як і в часі як нарід. А воскреснемо як нарід тому, бо по нашій стороні є правда, котра не вмирає, но скорше чи пізнійше мусить побідити. Щоби-ж се народне воскресення приєднати, мусить поперед всего наше „я“ воскреснути. Бо й що то є нарід? Нарід се лише ідея, а дійсністю є чоловік. Як отже можемо хотіти, щоби нарід повстав і видобув ся з тих пут, котрі його в'язуть, коли єї пута будемо носити ми, люде, що становимо нарід. Коли перейдемо історію всіх народів, які коли небудь жили на сьвітї, то переконаємося, що лише чеснотою і силою моральною злученою з силою фізичною народи повставали, а через гріхи вони повпадали. Підносим ся отже і вставаймо з гробу гріхів наших ми самі, то й народність наша піднесеть ся і встане.

І з сею вірою і надією, що нарід наш встане і заживе своїм життям, ми зустрічаємо сей „праздник“ і кличемо:

Христос воскрес!

Воскрес Христос Бог, котрого вороги вважали на віки помершим. По дводневнім відпочинку в тіснім гробі встав Він своєю силою, аби дати сьвідчення „Істині“, що наука божеського Мистця не може вмерти, бо вона є життям. Коли сторожа, яку поставили Жиди при гробі Христа, поражена сьвітлом, повалилась на землю і в здуміню та з запертим духом ледви виречи сьміла „нема Христа“, то Апостоли з триумфом і одушевленням кликали „Христос воскрес“ і ся радісна новина додала їм нової такої сили і відваги, що вони визивають цілий сьвіт до борби і нічо не може замкнути їх уст в проповіданню Розп'ятого і Воскресшого Христа. І поплило їх слово по Брусалимі, Юдеї, Римі і цілім тодішнім сьвітї і днес по всіх кінцях землі лунає сей клич „Христос Воскрес“ та наповняє людські серця радістю і надією...

Христос навчав „правди“, значить любови і справедливости таї сам Він був „правдою і життям“. Ті, що засудили Його на смерть, привалили Його гроб тяжким каменем і поставили при гробі сторожу, думаючи, що разом з Ним засьпівали „вічну пам'ять“ і сій „Істині“, яку Христос за Свого життя голосив. Та завелись вони в своїх надіях, бо Христос встав з гроба як герой, побідив смерть і доказав сьвітові, що Істина вмерти не може, що істина, хоч би й на якийсь час до гробу зложена, остаточно повстане з мертвих, щоби вічно жити...

Тому, що Воскресення Христове є основою нашої віри, обходить його Церква з більшою радістю, як ин-

АНТІН КІЧАК.

Великодні свята в краю і в Америці.

(Мартиня з життя нашого народу).

Нема, здає ся, на свѣті гарнійшого та величавішого свята, в селі на Руси, а ще коли воно припадає пізною весною, як свята Воскресення Христового. — Природа воскресає з зимового сну і будить ся до нового життя, доптане зимою зіле і корчики починають поповоли підносити ся і цвистити; цвітіють свої перші пахощі, а по деревцях чичиркають найбільше весною радіючі птиці. Новопобілені і підведені синкою сільські хатки блищать та пишуть ся до сонця мов найкраспі палати вельмож.

А найгарнійша уже хата та хвиля, коли нарід висипле ся з церковці та витаючись словами: „Христос воскрес!“ прямує домів, несучи в кишенях та в дійницях свята, на котрі по довгим пості кожний нетерпеливо очікує. Опісля всі засідають спільно до стола, їдять свята та бажають собі при тім всего добра та здоров'я. На той час в селі царює така тишина начеб всьо вимерло; все тоді в хатах, а на дорожі не подіблеш нікого, хіба якого пропака, що ходить по селу за „книшами.“ Хвиля та дійсно урочиста і, здає ся, що і недовірок склонить в покорі голову та скаже: „Справді таким величавим святом може повеличати ся хіба лише Русь...“

Обходять і інші народи то свята, але не так як ми, — не так чудово, не так набожно та притягуючо, не так весело.

Для нас, Русинів-Українців, Воскресення має більшу цінність ще й тому, бо свята воскресного Христа впливає в наші душі непохитну віру, що і народ наш, катований і замучений, наша Русь-Україна воскресне до нового життя!

Воскресне, як воскрес Христос!

З далека доходить голос церковних дзвонів. Власне скінчилась Служба Божа, а люди співають зі святими домів. По дорожі гуторять весело то о снім то о тім, а на лиці кожного видно якесь вдоволене, радість.

Між іншими йде і Іваниха, несучи в дійниці свята. На її лиці не малюєсь однак така веселість як давніш. Сумно ступає вона в мовчанці наперед та відповідає лиш на поздоровлення „Воістину воскрес!“

Де-які більше смілі і жартібливі жінки приговорюють до неї та питають о причину туги; але вона лиш махне рукою та каже:

— Ет, дайте спокій, кумо — мені так якось гірко і тяжко, що і крови не доточив би ся з серця. Мому сіло щось на ніс і рано, виряджаючи мене до церкви, мало що і не заляв. То перше таке наше свята. Лихо наднесло якихось кацапів... „здекутник...“ — от і причина його негодованя.

Почула ті слова Параска Свистуниха, жінка найбільшого в селі хруня-кацапа, та давай договорюватись:

— А щож то, кацапи не люде, що так на них нарікаєте!?

— Але й люде! — відповіла Олена Сербенюк, що дотепер прислухувалась тихо сій розмові — бодай би їх був знав той, що сидить в болоті, а не ми, хрещені. Через них така халепа в селі... шандарі мало наших не постріляли.

Увійшла Іваниха в хату, поставила дійницю на столі та промовила тричі: „Христос воскрес!“ Іван підняв ся лїниво з лави та пробурмотів крізь зуби: „Во-іс-ти-ну во-скрес!“ З ріжних кутиків почали діти і собі відповідати, а малий Васильцьо виліз аж з під стола та підскакуючи став тішитись, що підісте собі нині в порядку ковбаси, „книшів“ і мяса, котре він так дуже любив, а котре мав так мало нагоди в своїм житті їсти.

— Сідай Іване за стіл, бери дітний та поснідаємо що Бог дав — промовила Іваниха.

Але Іванови було не до їди нині. Якесь внутрішня злість давила його груди... Ходив по хаті мов несамовитий; видно провадив сам зі собою внутрішню борбу. Вкінці сів, взяв кусник святиного яйця, пожедав коротко жені і дітям, закусив „паскою“ та встав від стола.

— Ідж з дітьми сама, бо я не годе... не лізе якось в горло — сказав з жалем.

Вийшов на обійстя, заглянув до обори та докинув худобині сіна... „Най і вона, німина, знає, що нині Великдень“ — прошептав. Опісля зайшов між деревця та став глядати, чи нема на котрім з них гусілиць... Цей то плюгавство не псує деревини, не точить з неї послідні соки, як з нас непрошені опікуни та всяка

дрань, не даючи навіть нам розвинути ся. Та прийде час, що ми постречемо з себе то плюгавство, розвинемо ся, змогутіємо, воскресемо!...“

Обтер рукавом слези, виняв з пазухи люльку, закурих та сівши на підвалині, став роздумувати:

— Гей — каже — яка то нині справедливість на свѣті... Прийшов „здекутник“ в Велику Пятницю та став упоминати ся за кошта „sadowe“ в процесі громади з паном за толоку. Давай, каже, 45 корон, бо буду грабити. Ну, чи чулисте, люди добрі! А деж я таку суму грошей має коли у себе?... Забрав ворог свитину і цілком нові чоботи, котрі я нарочно справив, аби мав в чім піти на Великдень до церкви. І то прийшов, сновиди, як раз тоді, коли не можна уже другого справити хотіти і мав за що. Та коби хоті був взяв ту стару, полатану, або міг прийти по святах, то не було-б чоловікові жалю; щоб і поміг йому може й занести! А так лишив чоловіка як серед леду. Другі люди йдуть до церкви, та потім подивитись на гагілки, а ти сиди в такий великий празник дома. Та і ті кошта несправедливі, що тепер люди мусять складати, бо толока була нашою споконвіку... ого, я присягну не раз а сто разів... Ба, не знати, чи цісар має свята, а як має, то щоби він сказав, якби йому забрав хто в таку хвилю кабат або панталіони (штани)? Га?... Але що цісарські штани, то не хлопська свитина!... Та яка тут справедливість?... Мой, таже і я був військовим; служив цісареві три роки як один день, шанував цісарський „мундур“, слухав саржів та не мав кари тільки, що за ніхтем, лиш один „огульний“ раз три дні „айнцля“ зато, щом потяграв позауш якогось Ляшка, котрий насміявся з нас, Русинів, та з нашої віри. Справував ся я добре, що можуть посвідчити пан капраль Глодови, пугефірер Стефанський та „фелебер“ Атаманюк. Може цісар і знає що про мене, може чував що про Івана Кричуна, але де там... саржі певно не сказали з задрости. Нераз бувало як звари на маневрах пироги, то такі вам кажу, що і сам російський цар міг би їсти... Не дармо зробили мене фрайтром... Гей, гей, та минулось то... А такий зайда, такий „здекутник“ має чоловіка за нічо!...

Сплюнував з досади, та став далі роздумувати:

— Е, Богу дякувати, що їсти... є кавалок солонини, є ковбаса, знайде ся і шиночка; так щож з того, не йде в горло хотіти колод тручав. Вправді міг я продати, вибачте, то порося, щом перед святами заколов і бувим може нині мав свою свитину і чоботи, але було якесь слабовите і туй-туй мало не дійшло. Заливав я уже і квасним молоком та робив, що лиш люди казали, але харляк харляком — тож треба було дорізати, бо було таке схоріле, що під ножем ані не закричало...

Встав Іван та випрямившись і зівнувши здоров'я, пустив ся до хати. Дома не було уже нікого, бо всі пішли на гагілки.

— Та і хто тому винен, що я мушу сидіти нині дома? — сказав сам до себе. — Таки, прости Боже, я сам... Лихо казало мені пристати до кацапів, котрі знохавшись з панями і з Жидом, вибрали до громадської ради самих панських заупряжників та хрунів і вони то допровадили до того, що громада прогнала толоку, а люди мусять ще в додатку платити кошта судового процесу. Правда, підчас тих виборів з'їв я тільки ковбас та випив тільки горівки і пива, що опісля два дні відлежав... Добре то говорив один панич, що приїхав в наше село на віче: „Люди добрі, — казав він — не вірте запродавцям-кацапам та хруням, бо вони вас запродадуть за Юдин гріш, а тримайтесь кріпко свого, бо будете колись жалувати!...“ І правду він казав. Тепер покутуй Іване та відплачує ту ковбасу, горівку і пиво в десятеро, бо вони даром нічо не дають.

Минули ся свята, як все на свѣті минає ся. Іван роздобув десь гроша, заплатив і дістав назад свою свитину і чоботи. Та не минув ся його жаль до кацапів, котрі йому тільки зла спричинили.

А люди, памятаючи, що він був колись хрунем, хоті тепер уже відмінив ся і пізнав правду, — все сміялись та докучали йому:

— Іване! А де то святкувала ваша свитина та чоботи?

— Свитина і чоботи в „урженді“ а я дома — відповідав холодно Іван.

На селі ставало чимраз тіснійше, драчка за драчкою, що годі дальше й вижити.

Іван задумав продати свою батьківщину та виїхати до Америки. Чейже там буде може ліпше.

В два роки по тій події опустив Іван своє рідне село Вербіж та виїхав з родиною за море.

* * *

Переплив Іван якось щасливо синє море та дістав ся вкінці щасливо до Америки. Вправді натерпів ся він немало через так довгу подорож і не мало мав клопоту з ріжними дуриєвствами, але того не в силі

оминути той, хто перший раз вибирає ся в так далеку дорогу. Не дармо то кажуть люди, що: не навчить ся пес плавати, доки не наллє ся йому вода в уха.

Прийшовши врешті на сю вільну землю, натрапив на добрий час та дістав зараз роботу. Опісля познакомивши ся з нашими людьми, почав нове життя; став чесним і порядним Русиним та всі його шанували.

Але лихо не спить. Десь по якімсь часі занесла його якась нечиста сила між тутешних кацапів. Прихвалили йому свою партію, задурили, а ще як попала в руки нашого Джана їх чорносотенна газета, так вирік ся свого і пристав знов до них. Така уже, бачите, у нього нестала вдача. Мало знать було йому ще тої огиди в старім краю.

І нині Великдень. Вправді в Америці, в краю, де царює всеможний долар, свята то не має такої краси та притягуючої сили як в краю, на Руси, та все таки лишилось у нас і тут чимало прадідних звичаїв, котрих люди придержують ся. Маємо і тут своє свята.

Та немає єго наш Іван. Прийшовши з нічної роботи, сидить похилений за столом, а коло него пайнта пива. Задумав ся тяжко. Снить ся йому його рідне, миле село а за ним недалеко шуминь зелений ліс, видить на горбку церковцю, чує голос дзвонів; снить ся йому далі „здекутник“, свитина, чоботи і то дорізане порося.

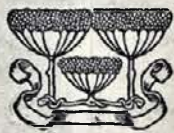
І чому ж так склалось, що він сидить дома сам та мусить обійтись без святиного? Чи він бездомний бурлака, чи немає рідні та жінки?...

Ні! Чесна його жінка прилягла всьо, як Бог приказав та не можуть дозволити аби поріг її гавзу переступив чужий батюшка, занесла тихцем дар Божий до своєї сусідки аби посвятити свій святиник. — Довго вона боролась, що зробити, та вкінці віра перемогла і вона рішилась на сей крок, не маючи нічо злого на думці.

Люди празнують, тішать ся, а Іван сидить та думає.

Чейже тепер може схамене ся!...

Джерзи Сіті, Н. Дж., в цвітті 1910.

Бабусина казка.

Повідала бабусенька казку, лебеділа блідими устами, а ми слухали як малі діти тай раділи мов в рідній мамі.

І заслухавсь старий бір кріслатий, наслухала зелена діброва, як слабкими, тихими словами пліла-ніла бабусина мова:

„Жила — любі — колись-то царівна, мов та чічка, мов весняна квітка, діувала в золотих теремах в свого батенька доня лелітка —

Та надлетів диво-змії крилатий... та закрив ся тайком до хороми та пірвав він її в своє царство, десь далеко з батьківського дому.

І замкнув він її самотою у високій вежі без віконця, де не чути ні живого слова, не видати веселого сонця.

Та ще став залицятись лукавий, до царівни що дня... що години, став прохати у неї любови мов у вірної жінки-дружини...

Заридала царівна — небога: „Мій ти світе! доленько гіренька! та на щож ти мене, моя мати, повивала, пестила змаленька?

Ліпше було, моя любя нене, ще малою в Дунаю втопати, нехай би я сорому не знала, оттакої хвилини дожити...“

Лють ся сльози що нічки, що днини скимить серце в безсильній тривозі, ломить рученьки бранка-царівна та блукає думками в дорожі...

Вижидає царівна в неволі, може прийдуть її визволяти... може йдуть вже палкі очайдухи, щоб за неї та до бою стати...

ПРОЦЕС

православного ігумена Арсенія
проти менаджера „Свободи“ Нон. Нирчова
і її редактора Ант. Цурновського.

(Дальше).

Допитує оборонець п. Сніткін:

Пит.: Мій учений товариш просив, щоби ви висказали свою гадку що до частини статті. Прошу тепер перечитати цілу статтю і скажіть, чи можна так писати про священика, коли се правда, що в статті написано.

П. Гарван: Годжу ся, щоб свідок перечитав цілу статтю.

Відп. (Коли свідок перечитав статтю): Я не звертаю уваги на такі річі сих людей.

П. Гарван (до товмача): Прошу заявити Епископови, щоби ласкаво відповідав на ставлені йому питання, а не робив якось заміток.

Пит.: (Питанє повторив товмач). Відп.: (по англійськи): Коли се правда, що там написано, то се дуже погана річ; се є велика кривда і ганьба для цієї дівчини. Вона не є Росіянка; вони її взяли і вона через них стала упавшою дівчиною; се кривда і ганьба для неї, то дуже бридка річ, коли се правда, що написано.

Пит.: Вони видають часопис, під заголовком: „Свѣтъ“...

П. Гарван: Протестую проти сего, „вони“. Тут нема нікого, лише прокуратор і сі обжаловані.

Пит.: Добре, по всеч. Арсеній інтересується часописом, що називається „Свѣтъ“ чи не так і чи ви про се знаєте? Відп.: Так.

Судія: Се не належить до річи, чи він має яке діло з часописом чи ні. А чи ви думаєте, що одно очерненє оправдує друге?

П. Сніткін: Ні, Свѣтлий Суде. Я цофаю се питанє. Дякую вам, Преосвященний, я скінчив.

Покликано і по правилу записано о. Миколу Підгорецького яко свідка для оборони; він зізнавав, як слідує.

Допитує оборонець п. Сніткін:

Пит.: Яке є, прошу, ваше перше ім'я? Відп.: Микола.

Пит.: Чи ви є священиком гр. кат. руської церкви? Відп.: Так.

Пит.: Де є ваша церква? Відп.: 332 Іст 20. улица, Нью-Йорк.

Пит.: Чи ви є парохом цієї церкви? Відп.: Так.

Пит.: Як довго, отче, ви єсте в Америці? Відп.: Звиш 11 років.

Пит.: Чи ви знаєте обжалованого Кирчова? Відп.: Так.

Пит.: Як довго ви його знаєте? Відп.: Звиш 11 років.

Пит.: Чи ви знаєте ще яких людей, котрі знали б його крім вас? Відп.: Я був сім і пів року...

Пит.: Прошу відповісти так або ні. Відп.: Так.

Пит.: Коли ви стрігались перший раз з обжалованим Кирчовом? Відп.: Я був парохом в Джерзі Сіті сім і пів року і він був моїм парохіанином.

Пит.: Чи ви чули коли дещо проти репутації (доброго імені) Кирчова, особливо що до його правдолюбності? Відп.: Я ніколи не чув...

Судія: Так або ні. Відп.: Ніколи, ні.

Допитує прокуратор п. Гарван.

Пит.: Чи ви читали сю статтю? Відп.: Так.

Пит.: Яка є ваша думка що до цієї статті?

П. Сніткін: Протестую, проти сего питання, бо воно невідповідне, і не належить до річи.

П. Гарван: Питанє цофнене.

Пит.: Що ви думаєте про чоловіка, який написав би таку статтю... Відп.: Я...

П. Сніткін: Прошу зажалати. Протестую проти сего питання.

Відп.: Я не розумію, що ви хочете.

П. Сніткін: Протестую проти сего питання тому, бо, по перше, воно є невідповідне, недорічне, невідповідне і поставлене у не властивій формі, а по друге тому, бо сего свідка покликано тут лише на те, аби посвідчив про репутацію (добре ім'я) обжалованого, іменю що до його правдолюбності тай о се головно ходять тут при розправі.

П. Гарван: Він не зізнавав в тім напрямі. Він сказав лише, що ніколи нічого не чув проти него.

П. Сніткін: І се вистарчає.

П. Гарван: О. ні.

Судія: Я позволив вам ставити таке питанє і ви дістали на него відповідь. Тепер дозволяємо прокураторови допитувати так само, як ви допитували.

Пит.: То ви читали сю статтю. Відп.: Так.

Пит.: І ви бачите, що вона закидує священикови іншої віри, що він єсть батьком неправого ложа дитини, чи не так?

П. Сніткін: Протестую проти питання, бо воно невідповідне, невідповідне і недорічне.

Відп.: Я думаю, що се не...

Судія: Прошу зажалати хвилю.

П. Сніткін: Прошу зажалати, доки я не узасадню протесту. Протестую проти питання, бо воно невідповідне, невідповідне і не до річи; а по друге, тут ходять лиш о се, щоби свідок посвідчив тільки про правдолюбність обжалованого і прокуратор може питатись лиш о се, а о нічо інше, прошу Свѣтлого Суду.

Судія: Ухилився протест. Застережене.

Пит.: Отже ви кажете, що статтю читали. Відповідь: Так.

Пит.: Прочитавши сю статтю чи ви не бачите, що вона закидує священикови противної вам віри се, немов би то він був батьком дитини неправого ложа? Відп.: Так, если в сій статті написана правда.

Пит.: Так, коли стаття містить правду? Відп.: Так.

Пит.: Ви бачите, також, що в статті говориться про знасилуванє, оганьбленє бідної служниці, яка мала занятє в його Чині, чи так?

Судія: Питанє є таке, чи стаття говорить про те чи ні. Відп.: Я гадаю....

Пит.: Не що ви гадаєте, лише що стаття говорить?

П. Гарван: Чи ви не бачите сего в статті? Відп.: Се кожний бачить.

Пит.: І чи ви не бачили також, що у своїм висновку нападає ся стаття загально на священицтво іншого вам віроісповідання? Відп.: Ніколи.

Пит.: Ну, то прошу ласкаво прочитати послідний уступ сєї статті. Відп.: Так (по прочитанню).

Пит.: Припустім тепер, що в першій часті сєї статті написана правда себго, що о. Арсеній є винен у всім тім, про що перша часть говорить, то чи ви гадаєте, що честний чоловік за похибки одного члена якого будь віроісповідання, отже без згляду на се, чи був би се Жид, чи християнин, греко-католик, римокатолик, російський православний, чи якого там не-будь віри, чи отже честний чоловік нападав би загально на всіх священиків якоїсь другої секти або релігії?

П. Сніткін: Протестую по перше проти форми сего питання; по друге, бо се питанє є невідповідне, невідповідне і не належить до річи, як також протестую тому, бо послідна часть статті не є сама собою очерненєм тай акт обжалованя не говорить, щоб ми очернили клір якоїсь церкви, лише акт обжалованя каже, що ми очернили Арсенія; тим то стою при тім, що питанє є невідповідне.

Судія: Я допускаю се питанє лиш тому, бо свідок покликаний в тій цілі, аби посвідчити про характер обжалованого і його думка, що честне, а що нечестне, є зовсім вмістна.

П. Сніткін: Свѣтлий Суде, є такий загальний погляд, що коли питають свідка, чи він знає де-що про репутацію обжалованого і згадають якусь черту характеру, о котру головдо ходять при розправі, то потім не можна вже питати свідка про щось инше; тут я питаю ся його, чи він не чув де-чого проти правдолюбності обжалованого, а зовсім не питаю ся про честність і статочність, як се було при допитуванню послідного свідка.

П. Гарван: Коли він не питає сего свідка, чи він не чув де-чого проти честності і статочності обжалованого, то цофаю питанє — і я скінчив.

Судія: Питанє цофнене.

Покликано і по правилу записано о. Дмитра Добротворя яко свідка для оборони; він зізнавав, як слідує.

Допитує оборонець, п. Сніткін.

Пит.: Ви є священиком, так. Відп.: Так.

Пит.: При якій церкві? Відп.: При гр. кат. руської церкви.

Пит.: Чи в місті, Нью-Йорку? Відп.: В Йонкерс, Н. Й.

Пит.: Чи ви знаєте обжалованого Кирчова? Відп.: Я його знаю.

Пит.: Як довго ви його знаєте? Відп.: Звиш 2 роки.

Пит.: Чи ви знаєте ще кого, щоб знав його крім вас? Відп.: Певно, що знаю.

Пит.: А чи ви чули коли де-що проти репутації сего обжалованого особливо що до його правдолюбності? Відп.: Що, прошу?

(Питанє повторив товмач Тандліч).

Відп.: Ніколи.

Пит.: Як довго знаєте ви обжалованого Цурковського? Відп.: Так само звиш два роки.

Пит.: Чи ви знаєте ще кого, щоб його знав крім вас? Відп.: Так, знаю.

Пит.: Чи ви чули коли де-що проти репутації Цурковського особливо що до його правдолюбності? Відп.: Ніколи.

П. Сніткін: То єсьо, отче.

Допитує прокуратор п. Гарван.

Пит.: Ваша Всечестносте, чи таке оголошенє в часописі, що священик якоїсь церкви єсть батьком дитини неправого ложа і то оголошенє на підставі листу, який прийшов поштою без якого не будь підпису, уважаєте ви незгідним з репутацією правдолюбного чоловіка?

П. Сніткін: Прошу зажалати. Протестую проти сего питання, бо воно підсуває стан фактів, на які нема доказу.

П. Гарван: Я власне хочу доказати.... Я хочу довідатись, яке є його розумінє правдолюбності.

П. Сніткін: Ви не можете ставити свідкови, який має ту свідчити про характер обжалованих, якогоєсь услівного питання. Тут нема доказу, що лист не має підпису. От прошу, п. Гарван, тут є лист і на нїм є підпис.

Судія: Протест піддержую.

Пит.: Чи ви думаєте, що чоловік, який любить правду, повинен перед тим, заки закине другому чоловікови, особливо-ж священикови, що він єсть батьком дитини неправого ложа, мати на се в своїх руках безсумнівний доказ, а доперва тоді поміщати се в часописі?

П. Сніткін: Протестую проти питання, бо воно невідповідне, недорічне і невідповідне.

Протест ухилений. — Застережене.

Відп.: Чи маю дати відповідь?

Пит.: Так. Відп.: Яке є питанє?

Судія: Повторіть питанє, п. стенограф.

(Питанє повторено через товмача Кандліча).

Відп.: Чейже він сего не писав. Він писав те на підставі отриманого листу.

Пит.: О, як бачу, то ви все знаєте про ту справу.

Судія: Чи він відповів вам на ваше питанє?

П. Сніткін: Протестую проти послідного питання прокуратора.

П. Гарван: Я його цофаю. Прошу лиш повторити моє попереднє питанє.

(Попереднє питанє повторив стенографічний записник через товмача Кандліча. як слідує: Чи ви думаєте, що чоловік, який любить правду, повинен перед тим, заки закине другому чоловікови, особливо-ж священикови що він єсть батьком дитини неправого ложа, мати в своїх руках безсумнівний на се доказ, а доперва тоді поміщати се в часописі?)

Відп.: Так, повинен.

П. Сніткін: Я маю тут свідка, який докаже, що лист присланий разом із статтю, є вірно переложений.

П. Гарван: Я годжусь на сей переклад, який є; тут нема про се сумніву.

Судія: Ми маємо тут прецінь товмача, який може перечитати. Чи ви можете се читати?

Товмач Кандліч: Я можу говорити, по руськи але не знаю, чи зможу читати. Ні, я не можу сего читати.

П. Гарван: Я можу загально сказати, чи зміст листу є вірно переданий.

Судія: Я знов думаю, що ми повинні покликати свідка, про якого згадав оборонець; може він буде мїг, посвідчити.

Покликано і по правилу записано Теодозія Лабовського, яко свідка для оборони; він зізнавав, як слідує.

Допитує оборонець п. Сніткін:

Пит.: Яке є ваше назвисько? Відп.: Лабовський.

Пит.: Яке є ваше занятє, п. Лабовський? Відп.: Я єсьм головним секретарем одного товариства.

Пит.: Чи ви є горожанином Злучених Держав? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви служили при армії Злуч. Держав? Відп.: Так.

Судія: Ну, та се хіба не належить до літературних вимог. Прошу питатись о саму річ.

П. Сніткін: Правда, що не належить, Свѣтлий Суде.

Пит.: Розумієть ся, що ви говорите по англійськи.

Відп.: Так.

Пит.: Чи ви говорите також і по руськи? Відп.: Так.

Пит.: Чи говорите плавно? Відп.: Так.

Пит.: Прошу подивити ся на сей лист — і вношу, щоб його зазначити яко залучник оборони (Е) для провіреня.

(Лист так зазначено).

Пит. (продовжуючи): Якою мовою сей лист написаний?

П. Гарван: О, та він читав його перед тим.

П. Гарван: В якій мові написаний сей лист? Відп.: В руській.

П. Сніткін: Чи ви перекладали сей лист? Відп.: Так.

Пит.: Чи то сей переклад, який є долучений до залучника (Е) для оборони — так чи ні? Відп.: Так.

П. Сніткін: Вношу, щоб переклад зазначити яко залучник (Е—1) для оборони. (Так його зазначено).

Пит.: Чи се є поправний переклад листу, який зазначено яко залучник (Е) для оборони? Відп.: Так.

Судія: Но чи він має які кваліфікації?

П. Сніткін: Де ви роджені? Відп.: Я родив ся в Австрії, в краю Галичина.

Пит.: Чи ви говорите по руськи? Відп.: Я родив ся і мене виховали на руській мові.

Пит.: Чи ви є Русином? Відп.: Так, єсьм.

Пит.: Чи ви належите до руської церкви? Відп.: Так.

Пит.: А як довго ви є американським горожанином? Відп.: Горожанином американським?

Пит.: Так. Відп.: Від 1896 р., значить близько 12 літ.

Пит.: А як довго ви вже перебуваєте в Злучених Державах? Відп.: Я єсьм тут вже близько 18 літ.

Судія: Кілько маєте літ тепер? Відп.: 33.

Пит.: То ви прийшли до Америки, маючи 16 літ.

Відп.: Я прийшов тут між 15. а 16. роком.

Пит.: Чи ви вчили ся руської мови, як тут прийшли? Відп.: Я учив ся в старім краю, а також і тут.

Пит.: Де ви ходили до школи? Відп.: Тут?

Пит.: Чи ви ходили тут до школи? Скажіть нам, які ви маєте школи? Відп.: Я ходив до гімназії і в старім краю значить се тільки, що тутешня виспа школа (High school). Я вчив ся латини і трохи греки, а свого язика я вчив ся яких 8 літ.

Пит.: Чи ви вчили ся читати і писати свій рідний мові? Відп.: Так, я вчив ся в своїй рідній мові а потім я читав історію.

Пит.: Чи ви вчили ся в старім краю також по англійськи? Відп.: Ні, лиш тут.

Пит.: Чи ви старали ся побільшати своє знанє руської мови? Відп.: Я все стараю ся.

Пит.: Ви не лише говорите, але й пишете по руськи. Відп.: Се моя матерна мова і кінєць кінцем я її вище ставлю над всякі инші мови.

Пит.: Так, і ви стараєтесь її все ліпше пізнати.

Відп.: Так, Свѣтлий Суде.

Судія: Я гадаю, що він має потрібне знанє, аби оцінити переклад листу.

П. Сніткін: Чи ми маємо йти далі, Свѣтлий Суде?

Судія: Чи вже не маєте більше свідків, які посвідчили-б про характер обжалованих?

П. Сніткін: Ні.

Судія: Тепер, панове присяглі, буде відложена розправа аж до завтра ди 11½ год. перед полуднем. Завтра маємо дуже мало роботи і сю розправу зможем розпочати о 11½ год. перед полуднем і для того прошу, щоб ви в тім часі бути. Тимчасом прошу не говорити про сю справу ані між собою ані з ким не будь иншим і не приходіть до якогось висновку що до неї, доки остаточно Суд не віддасть вам її під розвагу.

(Судія відложив потім дальшу розправу до вівторка, 11. січня, 1909. до 11½ год. перед. пол.)

(Дальше буде).

„SVOBODA“

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly

184 Hudson Str.,

Published every Thursday at

184 Hudson St., New York, N. Y.

Published by

The Little Russian Nat'l Union

of America.

Established 1893.

REV. P. PONIATYSHYN,

Superintendent

Box 112, Elizabeth, N. J.

Адреса мешканця:

326 Rose Hill Place,

ELIZABETH, N. J.

ANTH. CURKOWSKY,

editor

184 Hudson Str.,

NEW YORK, N. Y.

K. KIRCZOW,

manager,

NEW YORK, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906, at the Post Office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопис для руського народа в Америці і орган „Р. Н. Союзу“. Виходить щотижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців \$2.00
до стар. краю на 12 місяців \$2.00
в Америці на 6 місяців \$1.00

Оплатувати газету треба всесгда з гори.

Гроші треба посилати в редакціям листів, або через експресовий, або поштовою money order (моні ордер). Money order то є арточка, котру дістанете від почтара або агента на експресовій офісі, пішли її нам бо без того ми не годні грошей дістати.

Адрес:

„SVOBODA“

184 Hudson St., New York, N. Y.

Телефон 7074 Spring.

Дописа просить ся писати листи на одній стороні картки. Дописи непригожі до друку пишуть ся, наколи з гори не було означено, що жадає ся її звороту і не було залучено марок на зворот.

Відповідь

Д. Ів. Арданови що до фарм в Йорктаві, Вірдж.

З нагоди недавно оголошеного справоздання комісії, яка їздила минушого місяця оглядати фарми в околиці Йорктаві, Вірдж., помістив д. І. Ардан в 15-ім ч. „Свободи“ допис під наголовком: „Ще під розвагу вибираючим ся на фарми“. В тій дописі поробив шан. автор деякі більше або менше влучні замітки про те, чи воно розумно колонізувати Русинами тамошню околицю тай ставити питання, на які домагасть ся пояснень. Тому, що справоздане я писав, вважаю своїм обов'язком відповісти бодай на деякі важніші замітки шан. автора і дати йому сі пояснення, яких він собі бажає.

Поперед всего сумніваєть ся д. Ардан в те, чи земля в околиці Йорктаві є відповідна на фарми для Русинів, з сєї причини, бо вона надасть ся під управу

люде не конче то розуміють ся. З тим поглядом шан. автора годі мені якось зовсім погодити ся, тому, бо хоч воно й правда, що наш чоловік „звик до загального фермерства“, то в другій стороні я зовсім не знаю, чому він не міг би навчитися й такої спеціальної галузі в фермерстві, якою є плекане огородини. Як звісно, то наш чоловік не вмів взагалі раціонально (мудро) господарити тому, бо раціональної господарки він не вчив ся і такої родині не бачив. Но коли наш брат-хлібороб піде в світ, у люде, і бачить, що другі хлібороби інакше, як він, господарять і через те мають більший дохід з землі, то наука а радше примір других вчіпуть ся його голови і він зачне так само господарити... Воно правда, що плекане огородини вимагає певного знання; ну, та на сеж як раз є й фаховий огородинник в Йорктаві, що буде вчити поселенців, як вони мають огородину управляти. Мені здаєть ся, що колиб такий фаховий огородинник показав нашому хліборобови раз і другий, як прим. садити, підливати і взагалі плекати tomato, то пересічний наш брат поняв би швидко сю штуку і потрафив би виплекати tomato такої величини, як неприємно гарбузик в старім краю. Розумієть ся само собою, що може трафитись, якийсь наш Гриць, котрий думав би, що він не потребує науки, бо він воєо ліпше знає, як фаховий огородинник, — ну, та на се вже годі зважати, бо звісно, що дурному і сьвячена вода не допоможе... Зрештою, справоздане комісії не говорить, щоб земля в Йорктаві надавала ся тільки під огородинство, а зовсім не надавала під загальне фермерство. Там сказано лише, що „земля надаєть ся знаменито під управу огородини“, но се зовсім не виключає ще загального фермерства. Кінець-кінців та обставина, що земля в Йорктаві є добра під огородину, не може по моїй думці становити причини, за-для якої наші люде не моглиб там поселятись.

Що до садівництва, яке евентуально моглиб наші поселенці плекати в Йорктаві, а за яке після думки шан. автора „брати ся також не розумно“, то не конче треба зараз так думати щоб фермер мусів відступати цілий свій загін лиш виключно на сад; ми прим. бачили, що при межах або й по середині загонів тих фермерів, які вже там поселились, ростуть собі прекрасні овочеві дерева, но про те фермери орють або копають землю поміж деревами і сіють чи садять се, що їм до впадобу.

Каже, д. І. Ардан у своїй дописі, що наша поселенча родина мала б при управі огородини (truck farming) стільки роботи через весь божий роченько,

що не ставалоб вже й часу на ловлю риби або устриць, в які обильна тамошня ріка Йорк і морське побереже. Я гадаю, що й та думка шан. автора також не є зовсім оправдана, бо хоч би робота на фармі забирала нашому поселенцеві дуже много часу, то все таки знайшовби ся і такий час, в яким фермер не мав би або не міг би на фармі (навіть і при огородині) робити. Прийде прим. зима (хоч і як там лагідна) або слотливі дні в літі, то на фармі не можна робити, но за те можна дуже добре ловити рибу і устриці. Впрочім, колиб наш поселенець, працюючи безпереривно коло фарми, міг мати з неї який такий прожиток, то нащо вже талапатись йому в воді і боятись при своїй незручності о се, щоби не дати нурка у воду з малого і розколісаного човна...

На се, чи наш початкуючий фермер міг би вижити із сего зарібку, який би він там найшов при пилі, або у фабриці цементу, скажу тільки, що при пилі роблять там вже й тепер такі, що зовсім не фермерують, но про те вони заробляють на удержане життя.

Д. І. Ардан говорить, що земля так звана „Norfolk loam“ по нашому „Норфольська глина“ (зазначу, що в моїм справозданні було помилково подано „loom“; має бути „loam“, як д. Ардан пише), надаєть ся головню під управу солодкої кукурузи, фасолі та бруксвині, а не на огородину. На се я не можу від себе нічого сказати, бо признаю ся, що на „Norfolk loam“ я не розуміюсь; в другій однак стороні, в нашій комісії були такі агрономи, як п. Йосиф Ортинський та оо. Пристай і Лучечко і вони орекли, що земля, без згляду як вона називаєть ся, є що до якості, глибини ґрунту і взагалі all right. Я не перечу, що шан. автор може досконало знати, що се за земля є сей „Norfolk loam“; в такім разі я дав би йому таку раду, аби згаданих мною агрономів визвав на публичну диспуту...

Не розуміє шан. автор, що значать в справозданні комісії ті слова: „Земля зовсім чиста“. На се відповідаю, що вони значать тільки, що на тій землі ліс вже зрубаний і викорчуваний і земля готова під плуг.

Нарікає шан. автор у своїй дописі, що се не добре, що компанія застерігає собі право викупна „marl-y“, (дуже придатного для виробу цементу), тому, бо сей „marl“ впливає дуже корисно на пісковаті землі. Се мені зовсім не ясно. Чейже сей „marl“ не знаходиться на землі, лише більше або менше глибоко в землі тай я не розумію, як сей „marl“ з глибини землі може ділати на поверхню землі. Впрочім, сей „marl“ то також свого рода пісок; ну, та й як

пісок може ділати корисно на пісковату землю?...

Після думки д. І. Ардана ціна землі 100 дол. за акер є трохи за висока. Коли маю сказати правду, то я єсьм тої самої ладки, що й шан. автор. З другої однак сторони я позволю собі сказати що компанія мусить знати, що землі на продаж в країні „Вуйка Сема“ є ще аж надто доволі, що отже устанавляючи згадану ціну від акра, вона не могла числити лиш на те, що прецінь знайдуть ся дурні, які розкуплять землю, хоч би й за як високу ціну, тимпаче, що, поправді кажучи, дурнів в справах бизнесових днес не так то й вже легко найти. А те, що д. І. Ардан додає причину високої ціни землі в тім, що, мовляв, компанія обіцяє вже для 20-тих наших родин, які там поселять ся, дати матеріяльну поміч для ґрат. сьвященника, являєть ся мені попросту непонятним. Компанія чейже, продаючи землю, не ставить такого услів'я, що фермери мусять мати сьвященника (в чім можнаб остаточно добачати, що вона хоче робити на сьвященнику бізнес), лише компанія продає землю по 100 дол. за акер без згляду на те, чи поселенці сьвященника мати схочуть чи не схочуть. Я думаю, що компанія готова помагати до удержання сьвященника лише тому, бо вона знає, що поселенцям, якої-б вони і не були народности, тяжко булоб обійтись без церкви і сьвященника та й що люди скорше тримають ся якоїсь місцевости, де є їх церква і сьвященник. Такий примір маємо хоч-би й в Пенсильвенії, де углеві компанії дуже часто відступають даром місце на церкву і цвинтар, аби люди, тужачи за церквою, не покидали „плейзу“. Чи не так, д. Ардан?... Я зовсім не маю тут заміру брати компанію в якусь оборону, но з другої сторони годі прецінь підсудати комусь таку гадку, що через сьвященника мають тут здирати нарід...

Що до сего, як довго можна сплатувати фарму, то скажу, що компанія не кладе тут якогось речення; отже час сплати є не обмежений, но компанія числить собі від несплаченої суми 6 процент.

Дальше говорить шан. автор, що й ціна 750 дол., яку жадає компанія за хату, господарські будинки та мертвий і живий господарський інвентар, є також за висока. Особисто я єсьм також тої самої думки, що й шан. автор. З другого однак боку я пригадаю, що в справозданні комісії нема сего, аби поселенець мусів брати вибудовану вже хату, господарські будинки та готовий інвентар, лише сказано там, що кождому лишено се до волі, чи хоче йти на готове вже господарство, чи таке господарство собі самому закладати. Отже сей заміт шан. автора що до

високої ціни за хату і т. д. не має такої стійности, яку на перший погляд він здавав би ся мати... Ну, а хата, яку продає компанія, то певно, що се не „палац“, але й не „попа“, як мислять шан. автор, лише собі ось звичайна хата для середнього фермера. А що всі хати мусять бути будовані після одного плану, то се для того, бо специально ся компанія, що продає землю, мусить мати попри змісл бизнесовий також дуже високо розвинений смак естетичний (смак краси) і хоче, аби ціла оселя була одноформенна і красиво виглядала. Іншого пояснення я бодай дати не вмію.

По чому будівельне дерево в Йорктаві, то мушу сказати, що жадному членови комісії, яка там їздила, цілком не прийшло на думку, про се поспитатись. Судячи однак з того, що пила є в місці, мусить бути се дерево не дороге. А дерева на опал не треба там мабуть купувати, бо його всюди досить і воно валяєть ся під ногами.

Чи ціна 50 дол. за корову не є за висока, сего, признаю ся, я не знаю. Я думаю, що тут мушу дати шан. авторови віру тому, бо він, будучи не дуже так далеко від Йорктаві, може ліпше знати як там стоять ринки на рогату худобу. Що до коня однак, то сего „шляхціца“ між звірями, беру в оборону. Хоч по думці шан. автора 80 дол. за доброго коня є за мало, то я кажу, що мимо сего він є all right. Певно, що не є се якийсь „бистрий Араб“, але також і не шкапа, лише собі звичайний фермерський коняк з досить великими клубами і з довгим, волосистим хвостом. А про свині я вже й не хочу говорити, бо їх не люблю, а не люблю тому, бо на світі є й двоножні свині...

Д. І. Ардан не радить нашим поселенцям спускати ся на поміч в фермерських роботах на наймитів-ніґрів. Я гадаю, що погляд шан. автора мусить бути слухний, бож він має нагоду добре їх пізнати. Оскільки-ж я помітив, то тамошний ніґер заховуєть ся супроти білого чоловіка так, як прим. наш хлоп супроти „ясні осьвенценого пана грабього“ в старім краю. Та в Йорктаві я був лише „комісарем“ і з ніґрами не мав ніякої стичности, тим-то не знаю їх моральної вартости.

На одну дуже важну річ звертає шан. автор свою увагу, а се, чи в околиці Йорктаві не ґрасує малярія, по нашому пропасниця, яка походить, як звісно, з теплого а вокого морського воздуха. З жалею мушу сказати, що комісія не могла переконати ся на місці про те, чи панує там малярія, по тій причині, бо комісія була там лише 24 години, і малярія, коли-б там навіть і була, не мала часу вченити ся котрого

будь члена комісії. Побожване д. І. Ардана є однак зовсім оправдане і коли-б околиця Йорктаві була справді прибіжищем малярії, то се одно було-б вже достаточною причиною, щоб ніхто з Русинів тамтуди не їхав, хочби там в землі був не „marl“, але саме золото і срібло. Я післяв вже до дотичної власті стейту Вірджинія письмо з запитом, чи в околиці Йорктаві не панує малярія, і коли прийде якась вістка, то певно не залишу дати її до відома загалу. Я думаю, що й п. В. Мотоліч чи хто там з Філядельфії сейчас вивідаєть ся про те також від людей, які вже там давнійше поселились і подасть се до загальної відомости.

Оттакі уваги і пояснення вважав я за відповідне дати д. І. Арданови на його допис в 15-ім ч. „Свободи“. Правда, можна би ще много говорити так про саму допись шан. автора, як і про колонізацію взагалі, та я не хочу забирати тепер много місця в нашій любій „Свободі“. Повтаряю ще раз, що справоздане комісії було безсторонне і фарм в околиці Йорктаві я ні хвалю, ні ганю. Той, хто хотів би купити фарму, зробить таки найліпше, коли віджадує кілька доларів на дорогу і огляне їх власними очима. Маш, чоловіче, „возраст“ тай сам будеш судити.

Як довідуюсь в останнім часі, то дорога в Філядельфії там і назад коштує 5 дол. і в тім є вже включений харч. Хто їде оглядати фарми і рішить ся купити, то компанія зверне йому цілий видаток на подорож без згляду на се, кілько він винесе. Хочу ще згадати, що по ближшій інформації про фарми в Йорктаві і про се, коли б їх можна оглянути, треба звертати ся не до п. Борисевича, як було подано в справозданні комісії, лише до п. В. Матоліча на адресу: Mr. B. Matolich, 902 Walnut St., Philadelphia, Pa. Щоб оглянути фарми, вибираєть ся одна партія сейчас по сьвятах іменю на дні 3, мая і хтоб хотів, міг би до неї прилучитись. В Філядельфії треба бути в згаданим дні о 10. або 11. год. перед полуднем. Перед тим однак треба повідомити п. Матоліча, коли і котрим поїздом приїде хто до Філядельфії, аби п. Матоліч міг вийти на проти него на стацію. — Се знова, що наші передові люде починають чим раз частіше забирати голос в справі колонізації Русинів в Злучених Державах Америки, то свідчить про се, що та справа є днес на часі; ну, та й можна сподіватись, що в недалекий ся будучині розвинеть ся вона після якоїсь добре обдуманой системи. — Слава Ісусу Христу!

о. П. Полятинич.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ
Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ

НОВИНКИ

Цьвітень.

1	Н	Воскр. Христа
2	П	Сьвітлий П.
3	В	Сьвітлий Втор
4	С	Януарія

тах. — Два фунти людського
блонд-волосся коштують в тор-
говлі під теперішню пору після
своїєї довідоти 160—200 дол. Та-
ким волосем пані з аристокра-
тичних домів вкривають штуч-
но свої голови, виміслює з ро-
спусти. — На земській кулі є
ще 364 вулканів, що випускають
з себе огонь і диму. — Найлек-
ше дерево се *Herminia elap-
hrochylon* з гатунку мінозів, яке
росте над озером Чад в Африці.

— Реформа правосписи в Росії. Справа правосписи в Росії зовсім не нова. Особливо ї ї є тим „каменем преткновенія”, що від дуже давна домагає ся реформи. Без її друкували ся в Росії книжки, особливо наукові, вже перед 30. роками. Наукові розвідки, виказуючі потребу реформи, від давна не сходили із сторін періодичної печати. В рр. 1901—1904. справа була, здавало ся, вже близька кінця. Дня

Нові українські рекорди
спроваджені в Галичини

Суть вони 10-інчові по-
дійзні 65 цит. штуки. Сі
рекорди суть на обі сто-
рони. На одній стороні
місі, а на другій при-
гравки до танцю. Великий фонограф
і 12 рекордів продажо в ціні по
\$15.25. На жадане Посилаємо без-
платно каталог.

GLOBE RECORD & SUPPLY CO.
213-215 E. 4-th St., New York.

S. S. Pittsburg, Pa.

Законопроекти обмежувачі імміграцію будуть повно внесені на найближшу, грудневу сесію Конгресу. Тим то не можна нам спати, лиць мусимо приготувляти ся з протестом, аби сї законопроекти не стались законами. Кождий може допомогти добрій справі в сей спосіб, коли вступить сейчас до сего імміграційного товариства „Свобода“. Річна вкладка виносить один доляр; ся вкладка йде на добру ціль. Присягайте її разом з своїм іменем і адресою до імміграційного товариства „Liberty“ Room 703, World Building, New York City і з'єднуйте нам як найбільше прихильників. Членом може бути мущина, жінщина, а дитина. Не пожалуйте сєй вкладки в імя людскости, а заслужите собі на вдячність не одного свого краяна, котрий шукати ме приюту в сїм „Свобіднім краю“.

сленныйше.

Для Церков

виконує всякі роботи з об-
сягу різбарства і позолотар-
ства як:

Іконостаси, вітмари, кивоти і ин.

бувшии управитель різбарскої і
позолотарскої робітні в Товари-
стві для розвитку рускої штуки
у Львові.

Іван Луговскій,
c/o German Savings & D. Bank
S. S. Pittsburg, Pa.

Для Церков
виконує всякі роботи з об-
штуку різбарства і позолотар-
ства як:
новостаси, вістари, қивоти і ин.
Головний управитель різбарської і
позолотарської робітні в Товари-
стві для розвитку рускої штуки
у Львові.
Іван Луговян,
с/о German Savings & D. Bank
S. S. Pittsburg, Pa.

СПРАВИ Р. Н. СОЮЗА.

Покровитель і почитний член
Р. Н. Союзу.

Іх Преосвященство Стефан Со-
тер Ортинський, перший ру-
ський єпископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на ро-
ки 1908—1910.

Духовний управитель:
а. Михайло Балор,
712 Carson st. S. S. Pittsburg,
Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула,
McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемпак,
Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Седор Гут Кулячицький,
Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Sha-
mokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Вох 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Геодозий Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Глова, Shamokin, Pa.
Анд. Стефанович, Pittsburg, Pa.
Алексій Горбал, Derby, Conn.
Михайло Черін, Cleveland, O.

Контрольна Комісія:
а. Д. Добротвор, 25 Chestnut St.
Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, 439 N. 6th Ave.
Scranton, Pa.
Михайло Бабій, 391 Maple Ave.
Kingston, Pa.

Директор друкарні:
а. П. Поянтішин,
Box 112, Elizabeth, N. J.

адреса мешканця
326 Rose Hill Place,
Elizabeth, N. J.

Редактор:
Антін Пурковський 184 Hudson
Str., New York, N. Y.

Менаджер друкарні:
К. Карчів, 184 Hudson St., New
York, N. Y.

Головний організатор:
Мих. Беля, 56 Hamilton Str.,
Holyoke, Mass.

Головна Канцелярія Р. Н. Сою-
зу знаходиться під числом 123
Sussex St., Jersey City, N. J.

Вступайте до Союзу!

„Руский Народний Союз“ —
Принймає членів до 45 літ ж-
ч.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерті члена кляси „А“
(ціле посмертне) \$1000.00.

В разі смерті члена кляси „Б“
половину посмертного \$500.00.

Посмертне за жінку або мужа
члена кляси „А“ \$400.00.

Посмертне за жінку або мужа
члена кляси „Б“ \$200.00.

Посмертне за діти від \$15.00 до
\$300.00.

В разі утрати: а) обох очей, ніг
або рук \$1000.00.

б) одної руки, ніго або ока
\$200.00.

Если отець родини в шпитали
божевільних, Союз платить що
року родині \$150.00.

Хто хоче вступити до Союзу,
мусить вписатись також до брат-
ства, яке належить до Союзу.

**ДЛЯ П. П. СЕКРЕТАРІВ
Р. Н. СОЮЗА.**

Повідомляю раз на все, що
всі гроші належать до каси Р. Н.
Союзу, посилаєся так: на по-
шеу order-ах або чеках виписує-
ся імя Alex Sharshon, Shamokin,
Pa. Дальше так записаний по-
шеу-order або чек не досилаєся
до Голов. Касієра, але враз з ви-
казами до Голов. Секретаря. Го-
ловний Секретар опісля відси-
лає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловський,
Голов. Секретар.

ЦІНИ І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДІ“.

1) **ОГОЛОШЕННЯ БІЗНЕСОВІ**, які йдуть довший час (від 3 міся-
ців до року) платяться після спеціальних тарифів, яку інтересовані
стануть на жадана листово.

1-о, 2-о або 3-и разові **ОГОЛОШЕННЯ БІЗНЕСОВІ** по 3 цент. від
слова за кожний раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ, які: мітинги брауче і товариства належа-
чи до Р. Н. Союзу поліцаєся бесплатно один раз в рубриці „Рух в
Відділах Р. Н. Союзу“.

ОГОЛОШЕННЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ І БАЛІВ по
2 центи від слова для брауче і товариства належачи до Р. Н. Союзу,
а для товариств не належачи до Р. Н. Союзу по 4 центи від слова.

ПОШЛЕЖУВАНЕ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за най-
менше 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОВИХ І ІНШИХ по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНІТБВ по 10 центів від слова за найменше
10 слів.

Одноразове оголошення адреси 25 центів.

2) Належність за всяке оголошення мусить бути прислана з гори та
в цілости. В протинні разі оголошення безуслбно не поміщаєся. На-
лежність за дрібні оголошення можна присилати також поштовыми
марками.

3) Кожде оголошення мусить бути в редакції на тиждень перед да-
тою виходу того числа часопису, в яким воно має бути поміщене. Ого-
лошення телефоном не приймаєся.

4) За зміст оголошень або за відвчальність оголошувача ся в ча-
сописі фірм редакція не приймає ніякої відвчальности.

5) Кого-б скривджено, або з жим але обдужено-б ся в тій фірмі,
яка оголошує ся в нашій часописі, незай про се сейчас повідомити ре-
дакцію, а коли подасть достаточні докази оущства, викине ся оголо-
шення несовісної фірми; кроім сео редакція доложить всіа стараня, щоб
оущства потягнути до відвчальности.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголо-
шення, не подаючи причини.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб
прислали докази, що ведуть свій бізнес чесно і дійсно аможуть додер-
жати того, що обуюють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право
відкинути всяке підозріле оголошення.

9) Оголошення мусить бути писані пером, виразно і на одній ого-
роні паперу.

10) За дрібні оголошення редакція не висилає ніяких поквітовань.

До всіх Ви. Секретарів і Організаторів відділів Р. Н. Союзу.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не
прислали декларацій без виповнення свідощтва лікар-
ського, яке виходить ся на другій стороні декларації,
позаяк такі не будуть прийняті. Члени понад 43 літ,
мають предложити метрику або який инший доказ
свого віку.

Рівнож при виповнюваню декларацій просимо на-
те уважати, щоби на декларації було подано на яке
посмертне член хоче належати перечеркненем слова
ціле або поділу; посмертне (ого), кільки має він і його
жена літ, імя жени або якого иншого члена родини,
після того, кому член записав посмертне. Секретарі
мають уважати, щоби член заявив якої єсть віри. Не
вистарчає сказати, що член єсть Русин або рускої
віри, бо таких маємо вже кільки.

Член, котрий не вміє писати, має зробити на де-
кларації пером знак хреста, уміючий писати має
підписати се власноручно на обох сторонах декларації.

Місячні справоздання т. є. друки на жовтих карт-
ках, як також адреси нових членів прошу виповню-
вати і присилати враз з деклараціями і розметом.

Від Головного Уряду Р. Народного Союзу в Америці.

Ч. 1240 КВІТ \$500.00
на п'ятсот доларів, котрі п. Ма-
рія Скрипан отримала як по-
смертну допомогу по мужу Гна-
ті з Головної Каси Руского Наро-
дного Союзу в Америці.
Perth Amboy, 25. марця 1910.
Марія Скрипан.
Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 104.
Василь Козак предс.,
Дмитро Степась секр.

Ч. 1284. КВІТ \$450.00
на чотириста п'ятдесят дола-
рів, котрі п. Магдалена Денько
отримала як посмертну запомо-
гу по мужу Михайлі з Головної
Каси Руского Народного Сою-
зу в Америці.
Ford City, Pa. 17. априля 1910.
Магдалена Денько.
Свідки:
Андрей Денько,
Николай Теплий.
Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 187.
Андрей Денько предс.
Николай Теплий секр.

Ч. 1285. КВІТ \$150.00
на сто п'ятдесят доларів, котрі
міст. уряд отримав як похоро-
ні кошта по Михайлі Денько з
Головної Каси Руского Наро-
дного Союзу в Америці.
Ford City, Pa. 4. априля 1910.
Николай Теплий.
Свідки:
Андрей Денько.
Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 187.
Андрей Денько предс.
Николай Теплий секр.

Ч. 1291. КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п. І-
ван Шмитгель отримав як по-
смертну допомогу по жені Ксе-
ні з Головної Каси Руского На-
родного Союзу в Америці.
Emerald, Pa. 16. априля 1910.

Ч. 1295. КВІТ \$200.00
на двіста доларів, котрі п. Нико-
лай Кудерик отримав як по-
смертну допомогу по жені Еві з
Головної Каси Руского Наро-
дного Союзу в Америці.
New York, N. Y. 21. цвіт. 1910.
Н. Кудерик.
Свідки:
Гр. Черкас,
М. Нижникевич.
Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 108.
В. Цілиник предс.,
М. Нижникевич секр.

Ч. 1297. КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п.
Семан Підлужний отримав як
посмертну допомогу по жені Ма-
рії з Головної Каси Руского На-
родного Союзу в Америці.
Cleveland, O. 19. априля, 1910.
Семан Підлужний.
Свідки:
Мих. Черін,
Василь Момрик.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 102.
Іван Пудик предс.,
Мих. Лазука секр.

Ч. 1299 КВІТ \$200.00
на двіста доларів, котрі п. Мак-
сим Федорів отримав як надзви-
чайну запомогу за утрату руки
з Головної Каси Руского Наро-
дного Союзу в Америці.
Taylor, Pa. 11. цвітня 1910.
Максим Федорів.
Свідки:
Пар. Молодечин
Й. Гуляші.
Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 92.
Ю. Крайківский пр.
Йосиф Сенюк секр.

Ч. 1304 КВІТ \$137.10
на сто трицять сім доларів 10
центів, котрі бр. сьв. Георгія від
135 в Smoke Run, Pa. отримало
як кошта похоронні по Михайлі
Пішко з Головної Каси Руского
Народного Союзу в Америці.
Smoke Run, Pa. 18. априля 1910.
Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 135.
Н. Джмелик предс.,
Антін Клим секр.

Ч. 1320. КВІТ \$779.00
на сімсот сімдесят девять дола-
рів, котрі Austro Hungarian
Consulate в Philadelphia, Pa. о-
по Теодорі Шандровський з Го-
ловної Каси Руского Народного
Союзу в Америці.
Philadelphia, Pa. 14 априля 1910.
Свідки:
Т. Теодорович.
Js. Iwanovich,
Adalbert Ajer.
Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число) 140.

No. 4840
Philadelphia, April 14th, 1910.
Dear Sir:—
I beg to acknowledge receipt
of your check per \$779.00 (seven-
hundred seventy-nine Dollars) as
the death benefit of Theodore
Szandrowski and beg to enclose
herewith the receipt signed by me.
I shall not fail to forward to
you the receipt of the percipient,
as soon as it will have reached
me.
Yours very truly,
Theodorowicz
Austro-Hungarian Consul.
Dm. Kapitula, Esq.,
Supreme President,
Little Russian Nat'l Union.
P. O. Box 105,
McAdoo, Pa.

ПОДЯКА.
Я Марія Скрипан складаю
найсердечнішу подяку Голов-
ному Урядови Р. Н. Союзу як
також місцевому відділові бр.
св. О. Николая від. 104. за точ-
не виплачене мені посмертної
запомоги по моім мужу Гнаті в
сумі \$500.00.
Марія Скрипан.

**Рух
в відділах Р. Н. Союзу.**

PERTH AMBOY, N. J. брат.
св. Василия Вел. від. 168 подає
до відомости всім своїм членам,
що дня 8. мая відбуде ся річний
мітинг о 2. год. по полудни в га-
ли Massopusta; кождий член
має ся явити на тім мітингу бо
є важна справа. 1) справоздане
касове за цілий рік, 2). вибір но-
вого уряду на рік 1910. Буде ся
приймати нових членів до бр.
без вступу, а до Р. Н. Союзу пі-
сля статутів. Если член не явить
ся на мітингу підпадає карі
50 ц. а урядник і дол. — М. Бел-
нів пр., Гр. Клим секр.

MONESSEN, PA. бр. сьв. І-
вана Крестителя, від. 62 повідом-
ляє всіх своїх членів, щоби зій-

До відомости членів бувшої корпорациі
Р. Нар. Дім в Америці, маючих шері А.

Сею дорогою повідомляє Ліквідаційний Комітет
всіх членів з уділами А), що висилає днесь дру-
кований звіт і справозданє з поданєм стану довгів
і довжників, котрі позичили гроші з каси Народного
Дому на моргечі і котрі то довги еще цілковито не
суть стягнені до каси Ліквідаційного Комітету.

Понеже Ліквідаційний Комітет не має адресів до
всіх членів, для того висилає сі справоздання як і пов-
новласти на слідуючі адреси: Alex Sharszon, 524 Pine
St., Shamokin, Pa., Rev. J. Sandecky, Box 375, Oly-
phant, Pa., Wasyl Hryszko, 439 N. 6 Ave., Scrant-
ton, Pa., Alex Horbal, 135 Main St., Derby, Conn.,
Paul Ziatyk, 513 E. 70 St., New York, N. Y., Mich.
Keleczaawa, 38 Greene St., Jersey City, N. J., Rev. M.
Stefanowicz, 109 7th St., SS. Pittsburg, Pa.

На сі адреси просимо зголошуватись по сі спра-
воздання, а котрі члени замешкують по дальше, таких
просимо також віднести листовно, залучивши 2-цен-
тову марку, з жаданєм прислання справоздання і пов-
новласти від котрого небудь з повисших адресатів.

В місцевостях, де є кільки членів просимо зібра-
тись на мітинг а сю справу докладно розважити і як
найскорше підписані повновласти прислати на адрес,
який на них є поданий, щоби з сею справою як най-
скорше розв'язатись.

Рівночасно упрашаємо тих Вп. панів і добродів,
на котрих адреси висилаємо сі справоздання, щоби ла-
скаво як найкорше роздали поблизьким членам і за-
рядили мітинги над сею справою.

Від Ліквідаційного Комітету.

Х. Хирчів, предсід.

Добрі ради.

— Сирий білок з яйця. Нема
лучшого ліку на порізани і по-
парені рани, як сирий білок.
Воздух ранам дуже шкодить, бо
спроваджує запаленє ран, а ви-
сихаючий білок скоро робить на
рані плівку, яка не припускає
до неї воздуха. Дуже добрим лі-
ком є білок на розвільненє. З чу-
кром розбитий і випитий білок
покриває запалені внутрости і ді-
лає на них успокоюючо. Два до
три яйця цілком вистарять на
звичайні випадки. Яйце є не ли-
ше ліком для хорого, але зара-
зом і легкою поживою, що при-
скорєє виздоровленє.

— Спосіб митя волоса а зара-
зом лік на випаданє тогож. По-
рохи шкодять дуже волосю. Сю
тяжко нераз літною водою, ба
навіть милом добре з пороку ви-
мити. Щоби отже докладно во-
лосє вимити, треба так поступи-
ти: Взяти дві добрі жмені розма-
ринового листа, грудочку соди
(великості лісового оріха) пів
дека камфори, запарити в начи-
ну літрном води і прикрити до-
бре щоби не випарувало. Ко-
ли постійно пів доби, процідити
сей плин, і доляти винову шля-
ночку доброго рому, і тою мі-
шаниною вимити добре волосє.
Слиб волос дуже випадає, то
треба голову що другий день
сим плином змивати і всегда
ручником до суха витерти. Сей
лік на волосє випробований, і
скуточніший як всі мнгог за-
хвалявані аптичні ліки.

Балі і Представлення
(Оголошенє в сій рубриці коштує:
для бр. в Р. Н. Союзі і гр. кат.
парохій по 2 цнт., а для всіх
других по 4 цнт. від слова).

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
устроє „Запорожська Січ“
від. 236. у суботу, 25 червня 1910
у гали И. Цюрчака під ч. 151-53
ул. South Park rogn. Front str.,
Elizabethport, N. J.

Початок о год. 5-ій по пол.
Вступ 25 цнт. від особи.
За добру забаву рушит
Комітет.

Нонкурси.
— Парохія в Minersville, Pa.
пошукує доброго дяка, щоб знав
провадити школу і нотний сьпів.
Зголошеня на адрес: о. А. Ка-
мінський, Minersville, Pa.

Календар-Провідник
на рік 1910
тепер лиш 25 цнт.
Паміть до
EUG. HWOZDYK
705 Mint Alley, S. S. Pittsburg, Pa.

**Для парохій
на Великдень!**
Вже вийшли нанпадом
Свободи
Коверти
на великодний дар для парох-
тів, який після звичаю щорічно
складають парохіяни.
Сї коверти суть украшені
чудовим образом, а по обох
бонах є напис:
Великодний дар
на гр. кат. церков
.....
Ціна 1000 коверт 5 дол.
Продає
„SVOBODA“
184 Hudson St., New York

**РУСИНИ! ВСТУПАЙТЕ
В ЧЛЕНИ Р. Н. СОЮЗА.**

Важна пригадка.

Пригадуємо П. Т. Землякам, що Фонд ім. Мир. Січинського оснований на вічу в Пітсбургу недавно по другім засуді Мирослава. До сего часу зібрано суму, виказану в понисім звіті. Крім одноразової збірки в Northampton і Yonkers на сю суму зложило ся лиш найближше сусідство Пітсбурга враз з ним. Віче в Філадельфії ухвалило прилучити ся до нашої акції, зібрано там гроші, частину вислано до краю, але припадаючої на Фонд ім. Мир. Січинського суми до сего часу нам не доручено. Вправді по всіх протестаційних вічах збирано гроші і відослано до Галичини на школи — що дуже гарна річ — але самого Мирослава, героя з дня 12-го цвітня, липилисьмо опіці гнилих арештанцьких мурів під охороною в додатку славного польського правління в ще славніший Галилеї. А які славні мусять бути ті галицькі арешти, коли др. Іван Франко уважав за потрібне їх описати своїм могутнім словом!

Отже — як довго може в них витримати делікатний організм Мирослава?

Замість відповіді, яку собі кождий розумний доповість, низше підписаний Комітет подає до загальної відомості, що вже чув ся морально зобов'язаний помочі в тім взгляді.

Дальша доля Мирослава Січинського не є річю родини, бож для неї не посьвятити він свого молодого життя, а обов'язком цілої суспільности.

Пригадуємо ся проте цілій американській Русі, щоб чим скорше спішила з багатими датками на Фонд ім. Мирослава Січинського. Гроші просимо слати впрод до касієра Peter Fesz, 537 4th Ave. Homestead, Pa., а рівночасно повідомити секретаря Eugene Hwozduk, 107 S. 7 Str., Pittsburg, Pa.

Не можемо припустити, щоб підчас великодних забав не зібрани наші патріоти по всіх плейзах кількисот долларів на конечно потрібний Фонд ім. Мир. Січинського. Просимо чим скорше!

Комітет Ф. ім. М. Січ.
о. М. Стефанович, Пітсбург, Па.
Ев. Гвоздик, Пітсбург, Па.
О. Бучак, Пітсбург, Па.
П. Феш, Гомстед, Па.
о. Гр. Р. Цмайло, Міксіракс, Па.
М. Гавронський, Карнегі, Па.
М. Колодійчик, Амбрідж, Па.
В. Кочкодан, Міксіпорт, Па.

КАСОВЕ СПРАВОЗДАНЄ
управи фонду ім. Мир. Січинського в Пітсбургу, Па.

Для сконтролювання і переглянення рахунків фонду ім. Мир. Січинського в Пітсбургу відбулось дня 15. марта с. р. засіданє членів Комітету і Контрольної комісії в галі Просвіти при 7-ій улиці на South Side. Присутні переглянули і перевірили книги, квіти а загальний стан представив ся так!

ДОХІД
(від 10. вересня 1909)
Юлька Ручка Пітсбург \$ 3.05
о. Добротвор з Йонкерс збірка 23.00

о. Данилович New Alexandria збірка 6.55
Текля Густ Пітсбург збірка 1.59
о. Кульчицький McKees Rocks збірка 52.81
Демко Завінський Пітсбург збірка 1.25
Ксав. Дудівка West Newton збірка 8.90
о. Захарко збірка з Kitanning і Oil City 9.64
Лешко Витязь на хрестинах у Гн. Сиваняча ... 5.35
Григ. Пук у себе на хрестинах 3.10
На весілю Романа Чвак ... 1.05
Ром. Колодійчик і Гр. Лешко збірка на хрестинах в Ambridge, Pa. 2.05
о. Данилович New Alexandria збірка М. Богоносса і В. Шелегіди 5.35
Лешко Витязь 1.00
о. Данилович 5.00
Ксавер Дудівка West Newton збірка 9.85
о. Стефанович з акафисту 17/10 7.68
о. Стефанович з акафисту 24/10 3.48
о. Стефанович з акафисту 28/11 5.26
Пітсбурське Сестрицтво з lunch-ів 6.30
Юрко Ручка Кульчицький 1.00
Ник. Бачинський з Mopessen 25
Збірка Гр. Демиди з Kitanning 3.40
Н. Н. 1.00
Відділ 82 P. H. C. New Alexandria, Pa. 1.65
Василь Мадяр 20
В церкві в New Alexandria, Pa. 4.00
о. Данилович New Alexandria, Pa. 1.15
Збірка в McKeesport ... 18.00
о. Ващишин McKeesport А. Бучак збірка в Pittsburg, Pa. 1.25
І. Федан збірка в Canonsburg, Pa. 1.00
Петр. Феш Homestead, Pa І. Луговяк 1.00
І. Баган 1.00

Разом \$199.16

РОСКІД
(від 10. вересня 1909).

Вислано на фонд ім. Ол. Січинської у Львові на жаданє субкомітету в Northampton, Pa. (з надісланих 56 дол.) 18.00.

Разом \$18.00

ЗІСТАВЛЕНЄ.

Дохід 199.16
Росхід 18.00

10. вересня оголошений дохід 436.72

від 10. вересня прибуло 199.16

загальний дохід 635.88

10. вересня оголошений росхід 53.13

від 10. вересня прибуло.. 18.00

71.13

Загальний дохід 635.88

Загальний росхід 71.13

останє 564.75

Рахунки годять ся з предло-женнми квітами, що отрим стверджуємо.

Pittsburg, Pa. 22. марта 1910.

За Комітет і Контрольну комісію

Іван Федан,

Олекс. Бучак,

о. Ст. Ващишин,

Петро Феш,

о. Н. Стефанович.

Евген Гвоздик секр.

Знов один крок в перед.

Хто читав уважно газету „Свободу“ або і иньші американсько-руські газети, той певно, спостеріг, що побіг вістей з Америки, помішує ся також: вісти з Канади, Бразилії, Мексики і т. д. Москвофільська „Правда“ та „превелебний Вестнік“ ті заповнені майже кождого тижня старокраєвими

дописами та новинками. От на пр.: не встиг ще злодій украсти локоть полотна, або одна баба з другою посварити ся, а вже „Вестнік“ пише на ту тему широку статю з Семплінської столиці. Так само робить олифантська „Правда.“ Та знов опікунка Москалів з під Горлиць. Ще Москаль в Горлицях не кашелював а вже відгомін відбив ся на шпальтах „Правди.“

Тож думаю, що Хвальна Редакція „Свободи“ не відмовить мені трошки місця в часописі але помістити сю мою допис, в найближшій числі. І так.

В Галичині на Поділля в тернопільським повіті є містечко Микулинці. Як всі иньші містечка нашої славної Галилеї, так і Микулинці замешкує жидова, котра захопила всю в свої руки, дальше Ляхи, но та і Русини. Ті послідні, хотія їм все вітер в очі і хто не хоче то скубе, але мусить ся їм признати, що тримають ся свого збряду, віри та народности. Хотія не мають своїх ґрунтів і ходять на панський лан робити, як то кажуть: „за сніп“ однак при виборах ідуть за народним кандидатом, хотія пізнійше терплять за то не малі переслідованя.

Є там читальня „Просвіти“ при котрій є також каса позичкова, котра дуже добре розвиває ся. Перед чотирма роками члени читальні купили від жида (ще раз повторяю, що від жида) в самім ринку, найкраще місце під будову дому для читальні за 4000 корон і правдоподібно, що вже в тім році розпочнуть будову.

Останніми часами, за старанєм місцевого сотрудинка О. П. Кравця та декотрих міщан, завязало ся там товариство господарсько-промислове „Поміч“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою.

Товариство се має цілє помагати нашим бідним ремісникам та хліборобам грошевою позичкою, і тим способом рагувати їх перед лихвою жидівських банків, котрих в Микулинцях є, щось аж дев'ять і в котрих павутину замотали ся наші бідні ремісники і хлібороби так, що трудно їм вимотати ся. Не пишу сеї дописи на те, щоби хвалити свої Микулинці або когось, однак пишу на те, що знаю, що в Америці є багату людей з микулинської околиці а також і з самих Микулинців, котрі заробляють добрі гроші а часом і не знають, що мають з ними зробити, де їх перекховати.

Одні дають ховати своїм салюністам, другі тримають по скринках та в куферках і в иньших місцях де легко можуть гроші пропасти. Тим то я раджу, щоби свій тяжко запрацьований гріш не тримати коло себе, але, щоби відсилали до висше згаданого банку, свого руського, хлопського банку, чим причиняє ся до його розвою і поможуть своїм країнам або і родині вимотати ся з павутини та жидівських кліщів. Не треба боятися, бо гроші ніколи не пропадуть, але в кождій хвилі буде могли виймати їх з процентом. Тож кождий хто має гроші а не має де складати, най посилає на таку адресу: Towarystwo gospodarsko-promyslowe „Pomoc“ w Mukulynciach Austria Galicia.

Хтоби хотів, що більше довідати ся про сей банк, най пише на адресу:

Michael Bilansky,

137 W. Chestnut str.,

Wilkes Barre, Pa.

РУСИНИ! Спмагайте своїх Русинів. — Посилайте гроші до краю, купуйте шифарти в Руській спілці RUTHENIAN EXCHANGE CO., 184 HUDSON STR., NEW YORK. Удавалісь також до неї в справах ґрунтових і військових, котрі ся Спілка точно виконує.

Легенда.

Як що в цвітну неділю в полудне люди вертають з церкви, несучи шутки, пристають по дорогах і межах, посередині з'ораних піль і глядять на свою надію, — як батьки споглядають на свої потіхи — рідні діточки.

А потім від рілі підносять очі до неба, і виглядають обхлків, з яких випаде жайворонок..... Сегодня він через хвилину гостював в небі. Пташата днесь рано вибрали його з поміж своєї громади і післали там, на небо з найкращою шуткою, вибраною з наших піль.

Жайворонок злетів з природного хреста з Розп'ятєм, злетів у гору і пропав у хмарах в отсю хвилину, коли блиски раннього світу озолотили проводжучих його товаришів.

А післанець летів сам, далеко, далеко, а високо, летів довго і скоро, аж потрапив до небесної брами. Тут охочо впустив його сам святий Петро. Вже від віків рік річно так буває, що пташина в ту днину при небесній брамі питає о дорогу до Царіці Неба а дізнавши ся, гине у ліску біленьких лелій. А є там, як говорять, сім таких білих гаїв над сімома ручаями плавучими білим молоком по дорозі до біленької хатчини де живе Ненька Того, що вмер на хресті за людей.

У ясній світлиці ласкаво Вона повитала співача з над хлопської нивки, своєю білою рученькою накормила змученого гостя, і зараз повела його крізь ангельські огороди до двірця свого Сина.

Урадований вийшов Ісус Христос до жайворонка, вдячно прийняв прислану з землі шутку і глядючи пташину по голові почав її питати, що чувати над Дністром та Дніпровими порогами, як живе люд наш бідний, чи солом'яні криші хат ще більше похилили ся в долину серед вишневих садочків.....

І тоді жайворонок з наших сіл заспівав Цареві Неба, заспівав пісню сумну, як шум наших верб, болючу як терне, слюзову, як луг у ранці обсіпаний жемчужинами роси. Співав довго, довго — а так жалісно, як жалить ся люд наш над своєю педолоєю.....

І не скінчила ще пташина всіх своїх новин, а вже Ісусови Христови поплили горячі слюзи з святих очей і перлами впади на шутку, а Мати заплакані очі втирали біленьким рукавом. Перестав жайворонок співати, бо жаль йому стало посумнівших слухачів. Але сам Спаситель казав йому скінчити співати сумну пісню.

А коли пташина змовкла, довго Христос ласк'вим голосом шептав їй, голосом так добрим, так милостивим, що сумному співачови здало ся, що нараз побачив перед собою ясний блиск сходячого сонця.

І щасливий, розрадований покидав жайворонка небесні хорони, а Непорочна Дівця сама провела його та ще і крикнула:

— Вертай моя пташино, вертай над родинні ниви і усіх сумних потішай словом мого Сина.... А де недоля найбільша, там я Сама прибуду..

Тому коли з церкви вертають по казаню з шутками, і йдуть попри своє поле, то вносять у надії очі до неба і глядять за обхлком, з якого випаде пташина. А потім пильно слухають співу співача, що гостював хвилину у небі.... слухають уважно, щоби зловити слова потіхи, які прислав їм сам Ісус Христос на крильцях сего співача Матери Божої.... І йдуть домів на полудне якісь спокійніші, як вийшли з рання.

І зараз завтра, по пром'яні срібного місяченька, як приобіцяла жайворонкови, сходить на

землю з неба Опікунка усіх нещасних.

У руці тримає шутку, яку відразу пізнаєл буждений зі сну жайворонки. Се ся сама, яку вчора вибрали і післали до неба. І якже її не пізнати, хоть днесь ся шутка ціла відмінена, ціла описана пахучим цвієтем, зродженим з Христових сліз... Отже пташата дивують ся і тішать ся та злітають до стін Непорочної густою хмарою. А Мати Божої у сім крилатім облаци йде в поперець хлопської рілі і селє святою шуткою благословить кривавий людський піт, біленькі, низькі хатини, благословить люд наш бідний і синій Дніпро і землю усю...

А потім загляне у одну катину, а опісля другу, третю... десяту... аж поки не обійде усіх хат в Великій Тищині мук свого Спана. І там де найтяжша недоля, там певно на порозі появлять ся білий гість з неба, несучи цвітну зелену шутку, облиту слюзами Спасителя. І від своєї хвилини під такою стріхою мешкає мир і радість під благословенством Божим.

Mr. Шершень має голос.

Дорогі Братя Українці! Спішу поділити ся з Вами тою веселою вісткою, що байдужність рутенська починає уступати ся з поміж нашого народу, а на її місце приходить енергія, котра вирабляє ся в парі з національною свідомістю. На доказ сего най послужить сей факт, що 100-тисячний наклад карток конскрипційних, з написею Ruthenian, розійшов ся зовсім, та ще для тих, що зголосили ся за пізно — забракло. Послідня тисячка вислана була 13. цвітня, а позаяк перепись починала ся вже 15. цвітня, отже не було часу робити нового накладу. Mr. Шершень складає на сім місці цигросередчу подяку всім тим, котрі замовили картки, бо він дуже сумнівав ся, чи они розійдуть ся в такій великій кількості, а палити свою працю якось би не випадало.

Чи ті картки помогли що чи ні, се Шершеня не обходить; він зробив своє діло, потряс долі кишень та ще і запозичив ся, але що люди зацікавили ся тим і розкопали першу шершенівську працю — се Шершеня змінило і додало охоти до дальшої роботи: бути сторожем українського народу, жалити ворогів його без пардону та проганяти на сто вітрів всяку падлюку, котра хотіла би нищити український засів національний та економічний.

Але ба! легко то обіцяти, але тяжше слова додержати. Що Шершеня буде вірним сторожем українського народу, про те не можна сумнівати ся, лише з другої сторони заходить питанє чи Ви, Шановні Добродії скочете за се йому віддячити ся? Єслиби, не дай Боже, Шершеня заслаб і не міг повинити своєї служби, се буде вина не його, але тих свідомих одиниць, що помімо своєї свідомости не дали йому средств до життя. Я спіснун на початку, що байдужність рутенська уступає з поміж нашого народу і взяв за підставу розкоплене 100. тисяч карток конскрипційних, однак я з вігні хотів лише похвалити тих патріотів, котрі не жалували кводра спендувати на народне діло. А тепер хочу ся пригадати тим, що удавали ся до Шершеня в так важній справі, а забули навіть передплати прислати. Отже щоби байдужність рутенська щезла раз на все, то не треба собі легковажити і Шершеня, бо і він є народним ділом.

А тепер хочу повідомити всіх свідомих Українців і тих, що доперва набирають свідомости, що Шершеня, яко добрий господар і економіст має свої постанови: 1) На кредит абсолютно

до нікого не летить, хочби хто мав заруку і від самого президента ;2) оказови числа посиляють ся лише тому, хто припше 5 цт.; 3) кому скінчить ся перредплата, а її не відновить, то Шершеня перестас до него летіти; 4) цілорічна передплата на Шершеня виносить до всіх країв \$1.50.

Ся перша точка служити-метим за відповідь, котрі замовляють Шершеня на „почеканє“.

Остаю з помяною і на дальшідля добрих людей взагалі, а для українських синів в особености, а з погордою для свідоміх ренегатів і нахабників.

Шершеня.

Моя адреса:
Shershen,
439 N. 6-th Ave., Scranton, Pa.

ДОБРИ РАДИ.

— Щоби много саджі в продавах (люфтах) не насідало, треба від часу до часу кинути в огонь дупини з бараболі і скоро заперти дверцята. Пара витворена з бараболі розпускає насівшу в продавах саджу і уносить її комином на двір. Єсли сей спосіб часто уживає ся, то не треба буде так часто вимітати та переробляти коминів.

.....

ХТО не має а хоче дістати банкові папери до пересиланя гроший до краю, нехай сейчас пише на адресу:

Ruthenian Exchange Co.

184 Hudson St., New York.

.....

Можете заробити

легко від 8 до 20 дол. тижнево

через розповсюдженє наших Російських, Герцеговинських і Дальматинських тютюнів між своїми приятелями. Пробі тютюну вислаємо даром. По близші інформації голосіть ся до:

Europe Importing Tobacco Co.

32 Union Square, New York, N. Y.

.....

R. J. GLICK

Агент аскураційний від огня

Оф.с находить ся в

WILLIAM Mc CONNELL BUILDING

SHAMOKIN, PA.

.....

МЕТАЛЕВІ

ОБЦАСИ І ЗАП'ЯТКИ

ЗРОБЛЕНІ ЗІ СТАЛІ

Для майнерів, Каменарів, Фармерів і всіх, котрі працюють при тяжкій роботі.

Задають вам видаток на чоботи. Легко дати ся прикріпати. Ваш продавець чоботів має на складі чоботи зостроплені сими обцасами, або п'явці сам їх наложив. Они перетривають самі чоботи. Одна пара зробить ві старих чоботів нові. Пийміть по цінах.

UNITED SHOE MACHINERY CO.

BOSTON, MASS.

.....

DR. RICHTER'S

PAIN-EXPELLER

Чоловік шарпаний болями є безпомічний неваже сей робячий корабель на скелях. Коли Ви терпите на ревматизм, невралгію, простуду і т. п., то тоді сиробуйте кілька разів натирати

PAIN EXPELLER-OM.

важливо уважати, всесвітнім домовим ліком. По всіх друторгах в цілі по 25 і 50 цит.

F. AD. RICHTER & CO.

215 Pearl Str., New York, N. Y.

.....

Повір на марку охорожену „Котвиця“

